

פרשת אחרי מות (תשפ"ב)

וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח וכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל

יכפר (ט"ז, ל"ג)

יש לדקדק שינוי הלשון דעל מקדש הקדש ואהל מועד כתיב וכפר ובנוגע למזבח וגם בנוגע להכהנים והקהל כתיב יכפר, שמלשון וכפר משמע שהכפרה נעשה על ידי אהרן הכהן ומלשון יכפר משמע שהכפרה נעשית מאליה.

והנה, דעת רבי יהודה בשבועות (י"ג, ב') דהשעיר המשתלך מכפר על כל העבירות בין לכהנים ובין לבני ישראל בשווה חוץ מטומאת מקדש וקדשיו, אבל בטומאת מקדש וקדשיו יש חילוק, שפר של כהן גדול מכפר לכהנים, והשעיר לה' שנעשה בפנים מכפר על בני ישראל. וברמב"ן (ט"ז, י"ח) כתב שהזאות שלפני הכפרות על טומאת מקדש וקדשיו של לפני ולפנים, והזאות שעל הפרוכת באהל מועד מכפרות על טומאת היכל וקדשיו כגון מנורה ושלחן, ומתנות מזבח הפנימי והזאות שעליו מכפרות על טומאת מזבח עצמו וקדשיו כגון הקטורת. ורש"י (ט"ז, י"ח) הביא מה דאיתא ביומא (נ"ז, ב') שהזאות המכפרות על טומאת מזבח הפנימי היו מדם פרו של כהן גדול ומדם השעיר של בני ישראל מעורבים זה בזה דהיינו שהכפרה של טומאת מקדש וקדשיו של מזבח הפנימי הייתה לבני ישראל ולכהנים ביחד כמו בשעיר המשתלח לדעת רבי יהודה דמכפר על שאר עבירות של בני ישראל ביחד.

ולפי זה יש לפרש שבטומאת מקדש הקודש ואהל מועד נקט קרא לשון וכפר, דהיינו על ידי אהרן הכהן, דבנוגע לאלו לא היה ההזאות מעורבות כמו שכתוב (ט"ז, ט"ו) ושחט את שעיר החטאת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת, וגם הכפרה לא הייתה בשווה, דפר של כהן גדול מכפר על הכהנים, והשעיר לה' מכפר על בני ישראל. אבל בכפרת מזבח הפנימי דדם פרו של כהן גדול ושעיר לה' מעורבין ומכפרים יחד, וכן בכפרת שאר עבירות של כהנים ובני ישראל מתכפרים שניהם ביחד על ידי שעיר המשתלח, כתיב לשון של יכפר דהיינו שנעשה מאליו על ידי הקב"ה דכיון שהכפרות נעשות ביחד בבחינת עריבות ואחדות הוי נחת רוח להקב"ה והכפרה נעשית על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו. (נ.מ.)

פרשת אחרי מות (תשפ"ב)

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן (ט"ז, א')

יש מדרש פליאה שלא מתו בני אהרן אלא על שלא הייתה פתם מצויה לעוברים ושבים. ולענ"ד נראה לפרש על פי מאי דאיתא בתענית (כ"ג, ב') בעובדא דר' חלקיא, דאיתא שכיחא בביתא ומקרבא הנייתה לעניים, ופירש רש"י שנותנת לעניים לחם ומזונות מבושלים, שיש לו לעני תיכף מה לאכול, מה שאין כן הבעל יכול ליתן רק כסף וצריך העני לטרוח עד שישיג אוכל. ובויקרא רבה (פרק כ') איתא שבני אהרן מתו לפי שלא נשאו נשים, ולכאורה הא בהא תליא, דלפי שלא נשאו נשים לא היה מי שיטרח לפני העוברים ושבים במאכל ומשתה. אלא שהמדרש בויקרא רבה מפיק טעמא מפני שהרבה נשים ציפו להינשא להם כדכתיב בתהלים (ע"ח, ס"ג) בחוריו אכלה אש ובתולותיו לא הוללו, והמדרש פליאה מפיק לה מתכלית הצדקה לעניים. (בן לאשרי)

אני לדודי